

Austatud lugeja!

Napilt jäi puudu sellest, et aasta 2007 oleks alanud tervishoiutöötajate streigiga. Vaat et viimasel hetkel saavutatud kokkulepe võimaldas selle äärmusliku aktsiooni siiski ära jätta, kuid kuna arstide 2008. aasta palga osas pole kokkuleppele ei jõutud, siis võib see streik meid veel ees oodata.

Ma ei julge väita, et just aegade algusest saadik, aga siiski juba päris kaua on arsti ja juristi amet olnud selline, mida tasustatakse hästi. (Nõukogude aega ei saa siin arvesse võtta, sest riigikorra iseärasustest tulenevalt teenisid siis kõik enam-vähem võrdselt halvasti.) Üldiselt on ühiskond aktsepteerinud seda, nii jurist kui ka arst väärivad oma töö eest kõrgemat tasu kui enamik teisi ametimehi. Miks? Kindlasti on üks põhjus see, et nii arsti kui ka juristi amet eeldab suurt hulka eriteadmisi. Kuid selle poolest ei eristu need kaks ametit veel teistest elualadest. Arsti ja juristi oskuste omandamisele kulub ehk rohkem aega kui mõne teise ameti puhul, kuid ka väljaõppele kulutatud aeg ei saa olla kopsakama teenistuse põhjus. Pigem on ühiskond valmis meie tööd kõrgemalt väärtustama seetõttu, et nii arst kui ka jurist annavad oma tööga ühiskonnale midagi, mis on ühiskonna silmis väga väärtuslik. Hea arst toob meile tagasi kaotatud tervise, hea jurist aga meie õiguse.

Mida siis arstid streigiähvardusel nõuavad? Seda, et alates 1. aprillist 2007 oleks nende tunnipalga alammäär 99 krooni. Tasu, mida klient peab välja käima õigusabi müüva juristi töötunni eest, on tänases Eestis ... kordades, et mitte öelda kümnetes kordades suurem.

Kas oleme jõudnud punkti, kus jurist annab oma tööga ühiskonnale ja selle üksikutele liikmetele kordades rohkem kui arst? Vaevalt. Ütlus „Tervis – kalleim vara“ kehtib ka tänapäeval, ehkki nagu näitasid ka selle aasta märtsis toimunud parlamendivalimised, on meil hetkel kõrgelt hinnatud eelkõige materiaalsed väärtused. Ebaõige oleks siiski väita, et juristi roll piirdub kliendi varaliste õiguste kaitsega. Isegi varalistes vaidlustes on inimesele tema kasuks väljamõistetud summast sageli tähtsam või vähemalt sellega võrdselt oluline kohtuvõit kui selline – inimesele on oluline teadmine, et just temal oli õigus. Siiski, vaevalt et eneseväarikuse taastamise abi muudab juristi töö väärtuslikumaks kui on arsti oma. Kui juristid ei anna ühiskonnale rohkem kui arstid, siis kas juristide töö on üle makstud? Turumajanduse tingimustes ei ole see võimalik: turg määrab hinna, mis tähendab, et kui turul ollakse nõus maksma küsitud hinda, siis küsitud ongi just õige hind.

Tegelikult ei ole arstide ja juristide sissetulekud siiski kordades erinevad. Lihtsalt tervishoiusüsteemis töötavate inimeste tasustamise põhimõtted on teistsugused kui õigussüsteemis töötavate inimeste omad. Ka õigussüsteemi siseselt ei saa rääkida ühtsest kutsetegevuse korraldusest: kohtunikud ja prokurörid on riigiametnikud, advokaadid jagunevad palgatöötajateks ja ettevõtjateks. Ühtede sissetulek on stabiilne ja garanteeritud, teiste oma sõltub ainuüksi nende endi ettevõtlikkusest, töökusest ja õnnest. Ühtede kulud kannab tööandja, teised peavad oma kulud kandma ise. Sellele kõigele vaatamata viskasid arstid oma aasta alguse palganõudega kinda kogu ühiskonnale. Ka juristid peavad suutma vastata küsimusele, millest tulenevalt kujuneb juristi töö väärtus selliseks, nagu on selle eest küsitav hind. Meilt oodatakse sellele küsimusele vastust ehk isegi rohkem kui teiste ametite esindajatelt, sest juriste ja arste on ühiskond ikka võrrelda tavatsenud.

Katrin Prükk